

6. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Çalıştayı

Öneriler ve Tavsiyeler

Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliği

Çalıştayımıza; yetiştiricilerimiz, üreticilerimiz, tedarikçilerimiz, ilgili kurum ve kuruluşlarımız, üniversitelerimiz, sivil toplum kuruluşları ve basın mensupları dâhil 600 üzerinde kişi katılmış olup, ülke genelinde tüm paydaşların katılımıyla gerçekleştirilen çalıştayda sektörümüzle ilgili planlama, üretim, yem, pazarlama, tüketim vb. konularda kaydedilen gelişmeler paylaşılmış, yaşanan sorunlar tartışılmış ve tavsiye amaçlı çözüm önerileri ortaya konmuştur.

Kamu kurum ve kuruluşların yanı sıra üreticilerin ve Merkez Birliği'nin de kapsamına giren sorunlar ve çözüm önerileri aşağıda sınıflandırılmıştır:

Gerek toplumun gerekse bazı kamu sektörlerinin balığın üretim şartlarını bilmedikleri için su ürünleri üreticilerinin bulunduğu bazı havzalarda sular kesebiliyor, sular azaltabiliyor, kazı yapılabiliyor, ilaçlama yapılabiliyor, derelere yabancı madde atabiliyor veya fabrikalar, hayvan üretim çiftlikleri atıklarını dereye boşaltabiliyor.

Bu kapsamda, su ürünleri üretim hassasiyetlerinin ve öneminin anlatılması, yetiştiriciliğe karşı toplumun ve insanların bakış açılarını değiştirebilir.

Özellikle çevrenin bize verdiği zararlar ortaya çıkarılabilir ve Çevre İl Müdürlükleri'ne çevreyi bizden değil de bizi çevreden korumaları gerektiğini anlatabilmemize yardımcı olacaktır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca çıkartılan Yönetmelikte "Balık Çiftlikleri" ifadesi yer almamasına rağmen, keyfe hiç ilgisi olmayan kategoriye sokularak "Çevre İzni" ve dolayısıyla "Çevre Mühendisi/Çevre Danışmanı" çalıştırma zorunluğunun getirilmiş olması, yine aynı kategoriye sokularak, "Evsel ve Sanayi Atığı" muamelesi yapılarak "Atık Su Analizi Yaptırılması" zorunluğunun getirilmesi yanlıştır.

Yemdeki KDV oranının %0 olması iyi görünse de, üretimde hissedilmemektedir.

Balık satışlarında %8 KDV oranının olması ve yem giriş faturalarının %0 KDV oranlı olması, yıl içindeki aylarda KDV ödenmesine yol açmaktadır. Yıl içinde ödeme dengesinin tutması için yem ve balık satışında KDV'nin aynı olması daha gerçekçi olacaktır.

Birlik üyeleri olarak her iki KDV oranının aynı olmasını istemekteyiz. Yemdeki KDV'nin kaldırılmasından dolayı balıkta da kaldırılması ya da et ürünlerinde olduğu gibi toptan satışlarda %1 perakende satışlarda %8 olarak belirlenmesi üretici üzerindeki sıkıntıları çözmede yardımcı olacaktır.

Özellikle kamuoyundaki kültür balıkları ile ilgili mevcut ön yargı ve olumsuz imaj göz önüne alınırsa, bu durumun pozitif yönde değiştirilmesi, yetiştiriciliği yapılan su ürünlerinin öneminin yanı sıra – su ürünleri tüketiminin de özendirilmesi ve arttırılması için medya ve hatta sosyal medyanın etkin olarak kullanılmasının önemli olduğu ortaya çıkacaktır.

Ülkemizde satılan balıklarda, henüz etiket- barkot uygulamasına geçilmediği için geri izleme yapılmamaktadır.

Etiketi olmayan bir balığı tüketici aldığı zaman karşılaştığı olumsuz durumu (balığın bozuk çıkması, bayat olması vb. durumlarda) izlemesi mümkün olmamaktadır. Balıkların geri izlenmesi açısından denetim ve kontrollerin yapılması, kaliteli ve belirli bir standarta sahip olan balığın piyasada olması yönünden markalaşma çok önemlidir ve etiket desteği markalaşmak için başlatılmış bulunmaktadır.

2018 yılı için önerilen destek miktarı etiket başına 3 kuruştur. Ancak önerilen 3 kuruş destek ile bu durumunun uygulamada mümkün olmayacağı görülmekte ve en az 7-8 kuruş olması talep edilmektedir.

Etiket maliyeti düşük olmakla birlikte, işçilik giderleri çok yüksek olacaktır. Bu işlem her bir balığa tek tek uygulanacağı için ise çok zaman alacaktır.

Ülkedeki barınak ve çekek yerleri çoğunluğu avcılıkla ilgili kooperatiflere kiralanmış bazı yörelerde de İl ve İlçe Belediyelerinin sorumluluğundadır. Denizde ağ kafeslerde üretim yapan yetiştiricilerin barınaklardan istifadesi sağlanacak şekilde barınakların kullanım yönetmeliği yeniden düzenlenmelidir.

1380 sayılı su ürünleri kanununun günümüz şartlarında yetersiz kaldığı zamanla ortaya çıkmıştır.

Bakanlık tarafından yürütülen son bir çalışma ile Su Ürünleri Kanunu'nda bazı değişikliklere gidildiği ve taslak kanun hazırlandığı bilinmektedir.

Su Ürünleri Kanununu yeni bir değerlendirmeye gidilerek, sektörün görüş ve önerileri de mutlaka dikkate alınarak yeni bir taslak kanunu hazırlanması daha doğru ve adil olacaktır.

Toprak havuzlarda üretimi yapılan balıklarda yetiştiricilik desteklemesi alamamaktadır.

'Toprak havuz yetiştiriciliğinin' en büyük gider kalemlerinden biri elektriktir ve oluşturacak bir destekleme modeli ile üretim miktarıyla doğru orantılı olarak tamamen şeffaf izlenebilir bir destekleme yöntemi uygulamaya konulabilir.

Ülkemizdeki su ürünleri yetiştiriciliğine bir standart getirilmesi açısından destekleme modelinin değiştirilerek ülkedeki tüm ürünleri kapsayacak şekilde yeni bir sistem getirilmesi gerekliliği önem arz etmektedir.

Bir tarafta, çipura ve levreğin olmaması ve bu kapsama karada toprak havuzlarda yetiştirilen çipura ve levreğin girmesi, diğer yanda Karadeniz'de üretilen ve bu genelde iç pazarda kullanılan levreğin destek kapsamına alınmamasından dolayı; balıkçılıktaki ikilemi ortadan kaldırmak amacıyla ya tamamen balık yetiştiriciliği destekleri kaldırılabilir ya da değişik alternatif bir sistem getirilebilir.

Şöyle ki;

- Aşı uygulaması
- Paketleme
- Etiket – barkod
- Kayıt sistemleri
- Islah
- Tüketim

başlıkları altında desteklemeler yapılabilir.

Bu sayede tür bazında bir ayırıma gidilmemiş olur. Aynı zamanda, kayıt sistemleri Merkez Birlik vasıtasıyla yapılabilir, bu yolla ise Birlikler etkin hale getirilebilir.

2017 destekleme tebliğinde yavru desteği bulunmamaktadır. Kafes balıkçılığının en önemli girdisi olan yavru desteği tekrar konulmalıdır. Tüm türler için yavru desteği yeniden ihdas edilmelidir.

Bilgi ve teknoloji kullanımında mühendislik hizmetleri mutlaka yaygınlaştırılmalıdır. Üretim kapasitesi düşük olan işletmeler mühendislik hizmetlerinden faydalanabilmeleri için Birlik çatıları altında mühendis istihdam edilerek, diğer üreticilerimizle birlikte küçük işletmelerimize de mühendislik hizmeti verebilecek duruma gelir.

Bu hizmetler için danışmanlık sertifikası olan mühendis gerekmektedir. Fakat sertifika yaygın ve bilinir olmadığı için sertifikaya sahip mühendis bulunamamaktadır.

En az beş yıl tecrübeli su ürünleri mühendisi arkadaşlarımızı bu kapsamda birlik çatısı altında istihdam edebilmeli ve bundan da destek alabilmeliyiz.

Yeniden sınavların açılarak danışmanlık sertifikasının alınması sağlanmalı, tarım danışmanı su ürünleri mühendislerinin sayısı arttırılmalıdır.

Eğitim Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı'nca çıkartılacak olan Yönetmelikte bahsi geçen hususlar dikkate alınarak Su Ürünleri Mühendislerinin istihdamının sağlanabilmesi için sınav açılması, ayrıca danışmanlık istihdam edebilecek yerlere Su Ürünleri Üretici ve Merkez Birliği ibaresi eklenmelidir.

İlçe müdürlüklerindeki personelin görevi, yetkisi ve sorumlulukları tarif edilerek Norm kadroların üniversitelerin akademik eğitim bölümleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Teknik personelin çiftçiye yakın ve arazide fiilen çalışabilmesi için Tıbbi Sekreterliğe benzer bir şekilde Tarım Sekreterliği bölümleri ve kadroları ihdas edilerek Veterinerlerin ve Mühendislerin sistemlere kayıt işlerinden kurtarılması iş yükünü azaltacak bu sayede teknik personeller kayıt işlerinden kurtulabilir ve sahada daha etkin bir şekilde çalışmaları sağlanabilir.

Ayrıca ilçe müdürlüklerindeki teknik personele yetki verilerek projelerin kontrol ve denetimleri (ancak bu durum projelerin de ilçe müdürlüklerine devriyle sağlanabilir) etkin hale getirilebilir.

İlçe müdürlüklerine mutlaka ilçe müdür yardımcısı kadrosu verilmesi gerekmektedir. İlçe müdürü görevde gittiğinde, makamında bulunmadığı zamanlarda, yetkili birinin olmaması sorun oluşturmaktadır.

Potansiyeli su ürünleri yönünden yüksek olan illerde mutlaka il müdür yardımcılarının birinin Su Ürünleri Mühendisi olacak şekilde yapılandırılmalıdır.

2017 yılı içerisinde iyi tarım uygulamaları kapsamında su ürünleri yetiştiriciliğine de destek verilmeye başlanmıştır. Bu memnuniyet verici bir durum olmasına rağmen başlangıçta bazı olumsuzluklarla karşılaşıldığını üyeler dile getirmektedir.

İyi tarım uygulaması yaptığına dair sertifika olması gerekliliğinden hareket ederek belge alanların belge alış tarihi ve tespit yaptırınlar için ise, tespiti yaptırdığı tarihten itibaren iyi tarım uygulamalarının desteklemeleri geçerli olacağı bildirilmiştir. Bireysel ya da grup sertifikasyonu adı altında iyi tarım uygulamaları sertifikasını olması gerekmektedir.

Bu sertifikayı alabilmek içinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu yönetmeliğe bağlı olarak ve bakanlığın yetkilendirdiği sertifika kuruluşlarından sertifika alınabilir.

5200 sayılı Yasaya göre, Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliğimiz dâhil, Üretici Birliklerinin hiçbir şekilde yetkileri olmamakla birlikte, üreticiler üzerinde yaptırım güçleri bulunmamaktadır.

Üreticilerle ilgili oluşan ve oluşabilecek sorunlarda ancak talep ve istekte bulunup aracı olabilmektedir. Bu nedenle, 5200 sayılı Yasanın acil olarak değiştirilerek Birliklerin daha etkin çalışmasını ve gelir elde etmelerini sağlayacak hususlar yasaya eklenmelidir.

5200 sayılı Kanuna bağlı Birliklerin yaşaması ve güçlü olması için kesintinin %3'e çıkarılması, bu kesintiden de %40'ının Merkez Birliği'ne verilmesi ve Merkez Birliklerinin, İl Birlikleri üzerinde etkin olması sağlanmalıdır. Gelecek olan bu destekle ise, Bakanlıkça kurulacak bir komisyona ile birlikte tanıtım – reklam çalışmalarına başlanabilir.

Üretici Birliklerine üye olmayan üreticiler hiçbir şekilde ‘Tarımsal Destekleme Ödemeleri’nden faydalandırılmamalıdır.

Üretici birliklerinin güçlendirilmesi adına yapılan kesintilerden de Merkez Birliğimiz yeterince faydalanamamaktadır. Bunun sebebi ise halen gönüllülük esasına dayalı olan üyeliğin mecburi hale getirilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Türkiye’deki tüm üreticilerin birliklere üye olması gerekmekte fakat üreticilerin bulunduğu illerde birliklerin olmaması nedeniyle bu sağlanamamaktadır.

Türkiye genelinde bulunacak üyeler üzerinden destek kesintisi yapılması gerekirken, içinde bulunulan durum yüzünden yapılamamakta ve Merkez Birliği’ne de yeterli miktarda destek gelmemekte veya ülke genelinde verilen destek miktarına göre eksik gelmektedir. Çözümü için; en kısa sürede il birliklerinin kurdurulması zorunlu hale getirilmelidir.

Tüm bu konuların yanı sıra, bu durum üye olan üreticilerimiz içinde sorun teşkil etmektedir. Örneğin, birbirine komşu iki tesis bulundukları konumdan dolayı farklı illerde yer almakta, tesislerden biri kurulu olan il birlik üyesi iken diğer tesis bağlı olduğu ilde üretici il birliği bulunmadığı için üye değildir.

Üye olan üretici yapılan kesintilerden dolayı ‘Birliğe üye olmak suç mu?’ demektedir. Bu ve bu gibi durumların önüne geçmek için yeterli üretici sayısına ulaşan illerde birliklerin kurulumunun zorunlu kılınması ya da yeterli sayıya ulaşmayan illerde ise en yakın üretici birliği olan ile üye olmasının sağlanması gerekmektedir.

Bunların yanı sıra, birliğe üye olan üreticilerin üye olmayan üreticilerden ayrıcalıklarının olması sağlanmalıdır.

Yem maliyeti %70 – 75 oranıyla balıkta en büyük gider kalemini teşkil etmektedir. Üreticinin hangi kalitede yem aldığını bilmesi ve ona göre kendine uygun markayı seçmesi önemli bir husus olmasına rağmen üretici aldığı yemi ancak kullandıktan sonra fikir sahibi olabilmektedir.

Yani FCR değerlerini hasattan sonra görebilmekte ve yemin performansını buna göre değerlendirebilmektedir.

Üreticinin aldığı yemin içeriğinden emin olması için ihtiva ettiği protein değerinin yüzde kaç hayvansal menşeli, yüzde kaç bitkisel menşeli olduğunu, protein ve yağ kaynaklarının bilgisi, yemin sindirilebilirlik değeri belirtilmeli ve etikete yazılması mecburi hale getirilmelidir. Böylece üretici yemin hem fiyatını hem de içeriğini karşılaştırıp kendi üretim şekline uygun olanı seçebilecek ve üretimdeki yem maliyeti oranını aza indirebilecektir.

Ülkemizde, üretim için milyonlarca yavru balık olduğunu ve tamamının en az yılda iki kez aşılandığı dikkate alınırsa bu uygulama için binlerce Veteriner Hekimin gerekeceği görülmektedir. Bunun ise pratikte uygulanma şansı yoktur.

Bir veteriner hekim tarafından tek başına o kadar balığın kısa süre içinde aşılması mümkün olmadığını için, Üreticinin uğradığı bu mağduriyetin önlenmesi gerekmektedir. Bunun içinde mevcut Yönetmelikte değişiklik yapılarak, “Veteriner Hekimler yapar” ifadesi yerine “Veteriner Hekimlerin denetiminde” ifadesinin konularak, üretim tesisinde çalışan mevcut personeller tarafından, mühendislerin kontrolü ve veteriner hekimlerin sorumluluğunda aşılama uygulamasının yapılması kolaylık sağlayacaktır.

Hastalık yayılmasının önlenmesi, erken teşhis için havza bazında taramaların yapılması, araştırma enstitüleri tarafından yapılması gerekliliği veya araştırma enstitülerinin yeniden konumlandırılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Damızlık ıslahının devlet eliyle yapılmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Hastalıktan ari damızlık tesislerinin oluşturulması için desteklenmenin araştırma enstitülerinin takibinde, izlenmesinde ve onların kontrolünde belki bir kamu kurumu olarak üniversitelerden yardım alarak ve üreticileri de içinde bulundurarak model geliştirilmesi gerekmektedir.

Hastalıktan ari damızlıkların ilk olarak elde edilmesi, bu elde edilen damızlıkların üreticilere dağıtılarak, havzalarda hastalıktan arileştirilmiş işletmelere damızlık teminin Bakanlığımıza bağlı Enstitülerce yürütülmesi ve bunun desteklenmesi çok önemlidir. Ülkemizde Bakanlıkça belirlenecek havzalardan başlayarak bunu yapabilme imkânımızın var olduğu bilinmektedir.

Önerilen uygulama hayata geçirildiğinde, Alabalık üreticisine ve sektöre; ıslah konusunda örnek teşkil edecek ve en büyük destek bu şekilde sağlanacaktır.

Bölgelerimizde üretilen ve tüketilen su ürünleri miktarları, pazar durumu, tüketim alışkanlıkları ile ilgili araştırmalar ve anketler yapılarak bu konuda sağlıklı bilgilerin temin edilmesi, sağlanması ve devletimizce sağlanacak tanıtım desteği ile halen çok düşük olan su ürünleri tüketimi arttırmaya yönelik tüketimi teşvik edici çalışmaların ve tanıtım kampanyalarının yapılması gerekmektedir.

Bu yapılacak olan çalışmaların hızlı ve kolay işlemesi için elektronik ortamda bir sistem geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

İzmir, Muğla ve Aydın illerinde bulunan balık çiftliklerinin kullanmakta oldukları kıyı lojistik tesislerinin ve iskelelerinin yasal hale getirilmelidir.

Elverişsiz hava ve deniz şartlarında aşılama, boylama, hasat, kafes onarım ve bakım gibi önemli ve zorunlu faaliyetlerin kıyıya yakın veya korunaklı alanlarda yapılabilmesine imkân veren yasal düzenlemeler yapılmamıştır.

Muğla, Aydın ve Denizli gibi illerde su ürünlerindeki kira sürelerinin 1 ile 5 yıl arasında sınırlandırılmış olması üreticilerin önünü kapatmaktadır.

1 ile 5 yılda bir tekrar kiralama yapmak zorunda kalırken özellikle Su Kirası süresine bağlı olarak Ormandan tekrar kiralama işlemleri yenilendiği için Orman kiralamalarında büyük sıkıntılar yaşanmakta ve bürokratik engellerle karşılaşmaktadır. Bu da yatırımcıların yeni yatırımlarını engellemekte ya da süre çok kısa olduğu için üretici uzun vade de planlama yapamamaktadır.

DSİ'nin su ürünleri işletmelerine su tahsisi ile ilgili Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü koordineli çalışmalı ve su kiralamalarının 29 yıl süreyle kiraya verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, kira sürelerinin 29 yıla kadar uzatılarak, orman kira süresiyle orantılı olarak, üreticilerin önü açılmalı ve uzun vadeli yatırım yapmaları sağlanmalıdır.

Kredi, teminatlar, sigorta uygulaması, ekspertiz raporları, tesislerin teminat olarak verilmesi ve kredi miktarlarının yükseltilmesi gibi hususlarda Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı gerekli çalışmaları başlatmış olup, strateji raporunda bahsi geçen konular yer alarak üreticilerin rahatlaması sağlanmalıdır.

Ziraat Bankası'na olan Tarımsal Kredi borçlarında yeniden yapılandırmaya gidildiğinde sübvansiyon ortadan kaldırılmakta fakat bu seferde ticari fiyatlar üzerinden yapılandırma söz konusu olmaktadır. Ödeme zorluğu çeken üretici bu sefer daha da fazla sıkıntıya girmektedir. Bununla ilgili mutlaka bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Bakanlar Kurulunca erteleme kararnamelemleri yerine yapılandırma şeklinde düzenleme mümkün olursa sübvansiyonlu oranda yapılandırma mümkün olabilecektir.

Su ürünleri yetiştiricilik işletmelerinin büyük bir kısmı ‘Destekleme Tebliği’ çerçevesinde, Devlettten alacağı desteği temlik ederek %85 oranında ‘Temlik Kredisi’ kullanmaktadır.

Üretici aldığı bu kredi ile tesisin yem ihtiyacı, personel gideri vb. işletme giderlerinin önemli bir kısmını karşılamaktadır.

Kararnamede ‘Bu kapsamda yapılan tarımsal destekleme ödemeleri kamu kaynağı olduğundan hak sahibinin hesabına aktarılmadan önce haciz/icra ve temlik ve benzeri işlemler yapılmaz’ ibaresi yer almaktadır.

Banka, bu maddeye istinaden destek karşılığı temlik kredisini verememektedir. Ülke ekonomisine katkı sağlayan, emin adımlarla büyüyen ve gelişen bir sektör olarak yukarıda belirttiğimiz sıkıntılarımızın giderilmesi için önerimiz ya kararnamede geçen ‘temlik’ kelimesinin kaldırılması ya da ‘su ürünleri sektörü hariç’ ifadesi getirilmesidir.

Üreticilerin; çözülmesini beklediği mevzuata takılan sorunlar bulunmaktadır. Yetki dağınıklığının ortadan kaldırılması, balık yetiştiriciliği, işleme, ihracat, kiralama, destekleme; koruma kontrol bünyesindeki, balık sağlığı, balık hastalığı, ithalat, ihracat Balıkçılık ve Su ürünleri Genel Müdürlük çatısı altında toplanması faydalı olacaktır.

Devletimizin daha radikal desteği ile alternatif türlerin üretimi için projeler geliştirilmesi gerekmekte ve bu alternatif türlerin üretimi teşvik edilip, desteklenmelidir.

Plansız üretim en büyük sorunlardandır. Üreticiler, üretim dönemlerinde işletmenin fiziki kapasitesi kadar üretim yapmayı planlama konusunda zayıf kalmaktadır.

Sektördeki birçok firma hiçbir planlama ve pazar araştırması yapmaksızın üretim yapmaktadır.

Yoğun stok yapan işletmeler, arz talep dengesini sağlayamamakta ve buna bağlı olarak fiyat düşüklüğü sorunu yaşamaktadır. Bu nedenle, üretim ve pazarlama bir bütün olarak ele alınmalı ve birlikte planlanmalıdır.

Bu konuda gerekirse Bakanlığımız tür, kapasite ve bölge bazında kısıtlama ve yaptırım uygulamalıdır. İşletmeler de çalışan teknik personeller dokümantasyon konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması nedeniyle verilen bilgilerin güvenilirliği konusunda sorun yaşanmaktadır. Kayıtlar düzenli tutulmalı, üretim kontrol altına alınmalıdır.

Kuluçkahane ve çiftlik çalışanlarının bu konuda hizmet içi eğitimden geçirilmesi ve hijyen uygulamalarının düzenli bir şekilde takip edilmesi gerekmektedir.

Balık sağlığında en önemli unsurlardan bir tanesi de nakil araçlarıdır. Nakil araçların kayıt altına alınması, belli bir standartta getirilmesi ve kontrolünün yani vizesinin zamanında yaptırılması, dezenfeksiyon şartlarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu duruma bir standart getirilerek bunların ruhsatlı ve vizelele bağlanması lazımdır.

Üreticilerin kullanmakta olduğu tarımsal krediler için istenen TARSİM sigorta şartının TARSİM tarafından kolaylaştırılarak düzenlenmesi gerekmektedir.

TARSİM sigorta bedellerinin uygun fiyatta olması, kapsadığı risk faktörlerini artırması, sigortalı işletme sayısının artırılması için TARSİM ile görüşmeler yapıp, su ürünleri sektörünün neden TARSİM sigortası yaptıramadığı veya neden yapılmadığı konularında görüş alışverişi yapılmış ve en kısa sürede sorunlara çözüm getirileceği TARSİM yetkililerince belirtilmiştir.

Japonların ülkemizden balık almasının yani ülkemizi tercih etmesinin sebebi bazı ülkelerdeki hastalıktan kaynaklanmış olup, %100 bizim başarımız değildir.

Birilerinin başarısızlığı, diğerinin başarısını getirir. Muhtemelen ülkemizde de aynı hatalara düşmemek için herkesin görevini dikkatlice yerine getirmesi ve herkesin duyarlı olması gerekmektedir.

Özellikle büyük alabalıkta balığın biyolojisi ve yetiştiricilik koşullarına dikkat edilerek üretim yapılmalıdır.

Kontrollü olarak üretim yapılmalı, balığın hasat edilmesinden işlemesine kadar geçen süreçte belirlenen şartlara ve kurallara uygun bir şekilde doğru yapılması ve çevreye zarar vermeden uygulanması ayrıca bu konuda sektörün kendi otokontrol sistemini kurması gerekmektedir.

Hazır tüketime yönelik faaliyet şekillerinin geniş bir yelpaze ile alternatif bir şekilde halka sunulması iç piyasadaki talep oranının arttırabilmesi için önemli bir rol oynayabilir.

Su ürünleri tanıtım faaliyetlerinin geliştirilerek, halkımıza balık tüketim alışkanlığı ve bilincinin oluşturulması ve ülkemizde çok düşük olan kişi başı balık tüketiminin gelişmiş toplum seviyesine çıkarılması önemlidir.

Sektör paydaşlarının çabaları ve devletimizin de desteği ile kültür balıkçılığına ilişkin olumsuz ön yargıların kırılması, kamu ve medya ile iletişimin arttırılması gerekmektedir.

TÜİK verilerine göre 2016 yılında Dünya'da kişi başına düşen balık tüketimi 19 kg, Avrupa'da 24 kg iken Ülkemizde kişi başına düşen balık tüketim miktarı 5,4 kg'dır.

Üç tarafımız denizlerle çevrili olmasına rağmen, ülkemizdeki balık tüketimi maalesef çok az olup, bunun mutlaka artırılması gerekmektedir. Bunun için ise önerimiz; su ürünlerinin önemini artırıcı ve tüketiminin özendirilmesine yönelik olarak televizyon, gazete, dergi vb. mecraların yanı sıra sosyal medya da tanıtım ve reklam yapılması, balık tadım ve tanıtım etkinliklerinin düzenlenmesi önem arz etmektedir.

Böylelikle, kişi başı balık tüketimi artırılarak halkımızın daha sağlıklı beslenmesi ve daha sağlıklı nesiller yetiştirilmesine yardımcı olunacağına inanılmaktadır.

Tüm bu hizmetleri yapabilmek içinde, Bakanlığımızca üreticilere verilen desteklerden kesilecek para ile 'Su Ürünleri Tüketim Desteği'ne yönelik Merkez Birliği bünyesinde bir bütçe oluşturulması, bu bütçenin Bakanlık ve Merkez Birliğince oluşturulacak bir Komisyon marifetiyle su ürünleri tüketimini arttırmaya yönelik faaliyetlerde kullanılması sektörümüzün gelişimine katkı sağlayacaktır.

6. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Çalıştay1 Tavsiyeler

Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliği

Adres

Mustafa Kemal Mah. 2127 .Sok Manolya Apt. No:34/5 Çankaya/ANKARA

Telefon

0312 417 80 51 – 0533 694 10 81

Web & E-posta

www.suymerbir.org.tr & info@suymerbir.org.tr

Hazırlayan

Kaan Uğrasız, 2025

